

ЭНСИЭЛИ

Нам улуунун хаһыата — 1935 сыл алтынны 5 күнүгэр төрүттэммитэ

Тыл — омур баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биридди норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах.

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

Тинэх чуораан чугдаарда

Аспыт субуота күн улуус оскуолаларын бүтэрээчилэргэ үөрүүлээх линейкаларга тинэх чуорааннар чугдаардылар. Нам бастакы нүөмүрдээх орто оскуоланын быйылгы юбилейдаах сылга XI кылааһы 66, IX кылааһы 92 үөрэнээччи бүтэрэллэр.

Выпускниктары оскуола директора А. П. Попова эбэрдэлээтэ. Онтон салгы аабырга-суруйарга үөрэнпит учууталлара А. Е. Гуляева, Е. Р. Дягилева, М. В. Карамзина, төрөспүттэр ааттарыттан А. С. Сивцева улуустаабы үөрэх салаатыттан инспектор О. С. Белолубская истинг, иһирэх тылларынан эбэрдэлээтилэр. XI «А» кылаас үөрэнээччилэрин маннайгы учууталлара үөрэбирини туйгуна Анна Егоровна эбэрдэлээн туран «Эрэлчэнэ» хомус ансамблын кыттылаахтарыгар Костя Ивановка, Толя Брызгаловка уо. д. а. махтал суруктары туттарда. Оттон О. С. Белолубская улуустаабы олимпиадаларга миэстэлэспиттэргэ грамоталары туттартаата. Ити кэбиниттэн бэнис кылаас үөрэнээччилэргэ Кэскил Колесов уо. д. а. эбэрдэ ырыаларын, нүөмүрдэрин көрдөрдүлэр. Онустар эмиз эбэрдэ суруктары кытары, буклеттары

бэлэхтээтилэр. Эбэрдэ этээчилэр оболор экзаменнарын ситиһинилээхтик туттаран бэйэлэрин суолларын булуналларыгар бабардылар. Педколлектив быйылгы выпускниктарга анаан түөрт номинацияга бастынгары ааттаата «Эрудит» номинацияга Саха Республикатын үтүөлээх учуутала М. А. Петрова бириһи Бугаева Аляжа, Кокарев Д., Окочешников С., Гуляев С., Чирикова Д. туттартаата. «Спорт» номинацияга география учуутала М. Л. Викторов бириһтэри туттартаата. Бириһ хаһаайынынан Гаврильев Сема, Соловьев Валера, Колпашникова Оля, Сивцев Коля, Попов Эдик буолдулар. «Творчество» номинация бириһтэрин Российской Федерация үөрэбиринтин туйгуна, «Саха—Азия» фонда стипендиата О. И. Шапошникова туттарда. Бириһтэри Т. Иванова, Л. Коркина, Т. Брызгалов, О. Попова, И. Иванова ылылар. «Беспокойные сердца» номинация бириһтэрин туттарар чыэс РФ үтүөлээх учууталыгар, оскуола 1961 с. выпускнигар С. К. Рехлясовага тигистэ. Бастакы бириһи Оля Аргунова ылла. Л. Сивцева, К. Говорова, О. Строева, Л. Протопопова эмиз бу номинация бириһтэрин туттулар.

Оболор «А» буукубаттан сабалаан аабырга үөрэнпит учууталларыгар сибэкки дьөрбөтүн туттардылар. Түмүккэ выпускниктар ааттарыттан махтал тылы Сивцев Коля эттэ. Мантан салгы учууталлар ааттарыттан эдэр учуутал М. П. Сидорова эбэрдэлээтэ. Тинэх чуораанын үрүг көмүс медалга кандидат Аля Бугаева, республикатаабы олимпиадалар кыайылаахтара Дима Кокарев тыаһаттылар. Бу кэбиниттэн кылаас чаастарын ыттылар. XI «А» кылаас салайааччыта А. С. Попова уонна оболор маннайгы учууталлара А. Е. Гуляева оскуолатаабы сылларын абыннылар, алгыс тылларын эттилэр. Анна Егоровна кыра кылаастарга ким хайдах үөрэммитин кылгастык кэпсээн туран өйдөбүннүк буоллун дьэн начальнай кылаастарга үөрэммит тэтэрээттэрин абылан түгэттэ. Бу курдук бүтэник кылаас чаастарын учууталлар Л. С. Рехлясова, А. Г. Сергучева, Н. Р. Стручкова ыттылар. Аны биһиги үөрэнээччилэри государственной экзаменнар күүтэллэр.

Бэйэ информ.

Сарсын Оҕо көмүскэлин аан дойдутаабы күнэ

Ханнык бабарар куорат, бөһүөлөк, дэриэбинэ тас көстүүтэ күөх олордугута суох буоллабына — оҕото суох дьэнэ кэргэн тэнгэ, теһе да үчүгэй тутуулардаабын иһин киһи кэрэхсии көрбөт, үчүгэйинэн аахлат.

Биһиги Наммыт буоругар олордугу мас бэркэ үүнэр. Урут биһи туттарбыт Аммосов аатынан уулусса дьэһэлэрин тастарыгар олохтоохтор олордубут мастара, бу уулуссаны сүрдээбин киэргэтэллэр. Урукку райком, райсовет, райпо дьэһэлэрин таһынаабы мастар чычычаах санатынан толорулар. Сиппит-хоппут күөх лабааларынан суугунуу тураллар.

Айылдабыт барахсан тиллэн, сайын сабаланаан, отмас көбөрөн, село иһигэр үгүс ыаллар дьэһэлэрин таһыгар олордубут мастара тиллэннэр, киһи харабын сыһыаталлар, кэрэхсэтэллэр, оҕо тэнгэ үөрдөллөр.

Кэлин сылларга мас олордугутар суолта биэрбэт буолан бардыбыт. Ордук оскуолалар тастарыгар маһы олордугу ыттылыбат. Оскуоланы бүтэрэр оболор уонунан сылларга үөрэммит, итиллибит, оҕо саастарын үтүө кэмнэрэ ааспыт бэлиэтин оскуолаларын таһыгар сэргэ туруорар идэлэммиттэр. Холобура: Хамаҕатта орто оскуоланын бүтэрбит оболор көбүһэ-көбүһэ сэргэ

Оҕо тэнгэ Симиер, Киэргэтэр

бөбөнү туруорбуттара хайыта хатан, харааран иһэйэн тураллара тугу да киэргэппэт, киһи киэн туттара туох да суох.

Бу оскуола тутуллубута 30-тан тахса сыл буолла, бу бириэмэбэ бүтэрбит оҕо барыта биридди маһы олоппута эбитэ буоллар, оскуоланы бүтэрбит оболор сквердара, аллеялара баар буолбут буолуох этэ. Эчи кэники саныы да сылдылаларыгар, бу биһиги кылааспыт олоппут мастара, бу мин маһым турар, дьэн киэн туттуо, үөрүөх этилэр.

Быйылгы хас да юбилейдаах сайынны маассабай, көхтөөх мас олордугунан көрсөр кэммит кэллэ. Улуус оскуолаларыгар үөрэви бүтэрэр хас биридди оҕо, биридди маһы олордоллорун тэрийиэбинг.

Н. БАИШЕВ,
пенсционер.

ОБОЛОРБУТ АЙЫМНЫЫЛАРА

БЕРЕЗА

Стоит у окна береза
И роняет горькие слезы,
Что покинула место
родное —
Тот лес, то лето святое!

И согрела земля березу,
Да зашла она в сладкие
грезы.
И забыла она те слезы
И приснились ей красные
розы.

Нашел маленький Хрюша
Сладкую грушу
И ну давай жевать
Не хочет никак перестать!
Груша сладкая, сладкая,
Такая вкусная, вкусная.
И история эта веселая
И вовсе, и вовсе
не грустная!

В ЗООПАРКЕ

В зоопарке есть тигрята,
Поросята-кабанята,
Пингвиненок и зайчонок,
Слоник, медвежонок,
Львенок, олененок!
Целый день играют в прятки
Озорные кенгурятки.

ПОДСНЕЖНИК

Маленький подснежник
Пробился сквозь валежник
И распустил лепестки.
«Мама, смотри,
Вестник весны!»
Крикнешь весело ты.

Люба ГУЛЯЕВА,
ученица 4-го класса,
САНДАЛ СААС
УУТА

Унаарыйар сааспыт бүтэрэ субу тийэн кэллэ. Уубут сүүрүгүрэн курулуу кутуллан кэллэ.

Сайын кэлбиттэн туох барыта үөрэр. Кустар аһаан ууга умсаллар, андаатар кытыыга тахсан күнгэ сыламныр. Чычычаахтар ыллаан олобу туойаллар. Лена эбэ барахсан кэрэбин даһаны! Эн ыраас уугар, эн аһатар булгар-аскар маһанабын. Ытыктабыллаах дьоннор, биһигини итэн-аһатан бүүбэйдиэр эбэбит экологиятын харыстаан!
ТИМОФЕЕВА Наташа,
I Хомустаах орто оск.
IV-с кыл. үөрэнээччитэ.

«ЭНСИЭЛИ» ХАҞЫАТ РЕДАКЦИЯТЫН
М. К. АММОСОВ ТӨРӨӨБҮТЭ 100 СЫЛЫГАР
АНАЛЛААХ ЛОТЕРЕЯТА

Лотерейный билет

1997 с. от ыйын 1 күнүгэр оонньонон

БЫҞЫТАБАС ЛИНИЯНАН КЫРЫЯН ЫЛ!

«ЭНСИЭЛИ» ХАҞЫАТ ЛОТЕРЕЯТА
ОТ ЫИЫН 1 КҮНҮГЭР ООНЫОНОР
СҮҮИҮҮГЭ: ТЕЛЕВИЗОР, ВИДЕОПЛЕЙЕР,
АУДИОМАГНИТОФОН о. д. а.
СҮҮИҮҮ 1997 СЫЛ ИККИС АҞАРЫГАР
СУРУППУТ КВИТАНЦИЯЛААХ ДЬОНҞО
ОТ ЫИЫН 15 КҮНҮГЭР ДИЭРИ БЭРИЛЛЭР
«ЭНСИЭЛИ» ХАҞЫАККА СУРУТУН
УОННА СҮҮИҮН!
ЛОТЕРЕЯЛААХ ХАС ДА ХАҞЫАТЫ
АТЫЫЛАҞЫАХХЫТЫН СӨП ОТТОН
СУРУТУУ КВИТАНЦИЯТА
БИИР ЭРЭ ИРДЭНЭР!

Обо тэрилтэлэрэ — үбүлүөйү көрсө

НИКОЛЬСКАЯ ОБОЛОРО

Нам улуунун «Чолбон» обо тэрилтэтэ 1993 с. олунньу 24 күнүгэр тэриллибит. Билигин бу тэрилтэтэ улуус 21 оскуолатын обо тэрилтэлэрэ түмсөн үлэниллэр. Билиги үлэбит сүрүн сыалынан обо ыраабын уонна интэриэһин көмүскээһин, обо сайдар усулуобуйатын тэрийиш, обону норуот материальной уонна духовнай культуратыгар итти буолар.

1995-96 сс. түмүгүнэн 4 үчүгэй үлэлээх обо тэрилтэтэ (Нам уонна Затон ситэтэ суох орто оскуолалара, Арбын орто оскуола уонна Нам 1 сүһүөх оскуола) обо тэрилтэлэрин республикатаабы конкурсугар кыттыбыттар. Конкурс түмүгүнэн Нам 1 сүһүөх оскуолатын «Саһарба» тэрилтэтэ 2 миэстэ ылан «Океан» лаабырга икки путевканын набараадаламмыта.

1996 с. бэс ыйыгар улуус оскуолаларын 8-11 кылаастарыттан 13 үөрэнээччи Новосибирская куоракка «Бизнес» уонна предпринимательство» дин Ассоциация хомууругар биир сезонга лаабырга сылдыбыттар. Ахсынньы тохсунньу ыйдарга Нам 1 №-дээх орто оскуолатын 3 үөрэнээччтэ Новосибирская эбни үөрэммиттэрэ.

1996-97 сс. Аммосов юбилейыгар, үөрэһирин 125 сылыгар уонна Россияга обо хамсаанына 75 сылыгар анаар. Бари оскуолаларга обо хамсаанынын тэрийээччилэр штаттара бигэргэтиллилэр. Бу сылга оскуолаларга сага организатордар ананылар.

Улуустаабы «Чолбон» обо тэрилтэтин совета «Түөлбэ» обо киини базатыгар үлэлиир. Билиги үлэбитигэр наставниктарбыт — «Түөлбэ» директора Тихонова З. А. уонна директору солбуулааччы Потапова О. И. улаханчык көмөлөһөллөр. Үгүс былаамыт үлэбэ кириитигэр үөрэх управлениетин отделение сэбэдиессэй Павлова А. С. бастакы көмөлөһөөччү буолар.

Баһаатайдары үөрэтин, кинилэргэ анаан семинарлары ытыгы хас квартал аайы, онтон активистары үөрэтин уонна интэриэһинэй көрсүһүүлэр сылга иккитэ буолаллар. Бу сылга организатордар курстарыгар 11 киһи үөрэнэ. Баһаатайдар республикатаабы курстарын кытыылаахтара биир күн билиги улууслутугар тахса сылдыбыттар.

Үөрэх дьылыгар Затон ситэтэ суох, Модут орто, Нам 1 №-дээх, 2 №-дээх, Нам 1 сүһүөх оскуолаларыгар методкөмө оһоһулуна. «Начальная звено» обо тэрилтэтэ» дин семинары 1 сүһүөх оскуолалар организатордарыгар уонна завучтарыгар Зырянова А. П. оһорбута. Семинар түмүгүнэн 1 сүһүөх оскуолаларга обо тэрилтэлэрин тэрийи туһунан быһаары ылыныллыбыта. Семинар быһаарытын биир сүрүн пуунунан «Кэнчээри

ырыатын» 1 сүһүөх оскуолаларга тэийити буолбута. Бу ырыа автордарынан Нам 1 сүһүөх оскуолатын директору Егоров В. Е. уонна директору үөрэх чаһыгар солбуулааччы Полякова Л. М. буолаллар.

Нам 1 сүһүөх оскуолатыгар Дьяконова М. М. салайытыннан «Сахалыи оһуол оһоньуулар» дин куруһуок ситиһилээхтик үлэлиир. Бу оскуола базатыгар сэттинийи «Соһор» оһоньуу салайааччыларыгар улуустаабы семинар ытыллыбыта. Онтон кулун тутарга 1-4 кылаастарга «Соһор» оһоньууга иккис улуустаабы күрэхтэһини буолбута. Бу оһоньуу ытыгытыгар биннэхэ иккис төгүлүн Жирков Н. Е. уонна Удэй оскуолатын учуутала Яковлева Е. К. көмөлөстүлэр. Күрэхтэһини түмүгэр сахалыи оһуол оһоньууларыгар барыларыгар күрэхтэһини ытыгарга дин этти кирибит.

Үөрэх дьылы сабатыттан «Мин хаһыатым — мин дорорум» дин «Кэскил» хаһыат тэрийбит операциятыгар кыттыбыт. «Кэскил» хаһыакка билиги улууслутуган 7 юнкоровский постар үлэниллэр. Үчүгэй үлэлээх корпостарынан Хатын Арыс «Төлөн», Түөлбэ «Чабылган», 1 Хомустаах «Чолбон» уо. д. а. постар аабылаллар. «Кэскил» уонна «Энсиэли» хаһыаттар редакцияларын кытта биһигэ сэттинийи ытыга улуустаабы конференция буолбута.

Кулун тутар ыйга билиги улууслутук юнкордара «Чуоранчык» сурунаал редколлегиятын кытта көрсүбүттэрэ. Юнкордар сурунаал хайдах оһоһулан тахсарын туох ыраахаттары көрсөллөрүн кытта билсбиттэрэ. Үчүгэй үлэлэри сурунаалга таһаарыах буолбуттара.

Бэһис сылын «Стартин» дин шоу-конкурс ытыллар. Быйыл Хамабатааба буолбут конкурска Түбэ оскуолатын хамаандата кыйынылаабынан тахсан «Океан» лаабырга путевканын набараадаламмыта. Бу конкурс ытыгытыгар сылаайы ыччат отдела уонна «Хатынчаан» студия көмөлөһөллөр.

1996 с. сэттинийитигэр обо телестудияларын көрүү-конкурсугар билиги улууслутуган «Мозанка» телестудия (Нам 2 №-дээх орто оскуола, салай. Егоров 1 миэстэни, онтон обо Түөлбэ-титэ «Саһарба» телестудия (салай. Емельянова С. Г.) «Дьырыбына Дьырылытта» дин видеоконинэтинэн 2 миэстэни ылбыттар.

Тохсунньуга 1 улуустаабы «Төрөөбүт дойдубутун көмүскүүххэ» дин экологическай конференция буолбута. Конференция түмүгүнэн обону айыыбаны харыстырга үөрэтин диниригэргэ уонна «Үөрэнээччилэри 1997-2000 сс. экологическай иттии программатын» Быһаарыта улуустаабы экология комитетин кытта биһигэ ылыныллыбыта, улууска экология киһинэ тэриллибитэ.

Тохсунньуга М. Аммосов 100 сылыгар аналаах улуустаабы кыраайы үөрэтээччилэр конференциялара буолбута. Үчүгэй дакылааттары гимназия, Түөлбэ, Хамабата, Хатырык оскуолаларын үөрэнээччилэр захпыттара. Бу дакылааттары республикатаабы конференцияга сүбэлээбиттэрэ. Үгүскэ кубуллубут «Саха сирин оһолоро ылыныллар уонна үчүгүлүүллэр» дин улуустаабы конкурс муус устар 12-19 күннэригэр буолбута. Бу конкурска Нам 1 сүһүөх оскуолатын коллектива «Айылбаны харыстааг» дин туроруу» уонна бари оскуолалар музыкальнай нүөмэрдэрэ көт дөрүллүбүттэрэ.

Обо хамсаанынын 75 сылыгар анаан обо тэрилтэлэригэр сыаллаах үлэ ытыллар. Юбилейга анаан кулун тутар 11-12 күннэригэр обо тэрилтэлэрин икки ардыларыгар марш-эстафета ытыллыбыта. Муус устар 2-5 күннэригэр «Обо хамсаанынын тэрийээччи» дин 1 республикатаабы конкурс ытыллыбыта. Билиги улууслутуган Хатырык оскуолатын Винокурова М. В., Затон оскуолатын Павлова С. М. кыттыбыттар. 19 кытааччыттан Павлова С. М. кыттыбыттар.

Муус устартан улуус бари оскуолаларыгар «Дархан» дин интеллектуальнай дьылабыай оһоньуу сааламмыта. Оһоньуу 1 түһүмэбэ нам ыйыгар ытыллыбыта. Кыйынылаахтар республикатаабы конкурска кыттыытара. Обо хамсаанынын 75 сылыгар аналаах «Зарниша» оһоньуу уонна обо саас костердара буолуохтара. Начальнай звеноларга Нам селотугар Обо көмүскэтин күнүгэр аналаах бырааһыннык ытыллыа. Бэс ыйын 21-22 күннэригэр улуустаабы обо ыһаба буолуохтаах.

«Чолбон» обо тэрилтэтин оһоньуу, үлэтин туһунан «Нам» телерадиоконини «Саһарба» телестудиянан сырдатыллар. «Энсиэли» хаһыакка «Аалай ымылар» балаһага оһолор суруйаллар.

Обо тэрилтэлэрэ үөрэх дьылын улахан ситиһиллэр дээх бүтэрэн уонна абыһаба суох ситиһиллэр дээх Аммосов 100 сылын көрсөн эрэллэр. Обо тэрилтэлэрэ төһө да ситиһиллэр дээх уонна интэриэһинэй олохтоох буоллаллар, билиги үлэбитигэр ыраахаттар уонна итбэстэр бааллар. Ыраахаттар сүрүннээн маньыктар:

1. Үп-харчы суоһунан араас улуустаабы мероприятиялары ытыгыга.
2. Обо тэрилтэтэ материалый-техническай базата бөвөгүрү уонна кэнгирэ наада.
- Билиги үлэбит итбэстэрэ:
 1. Новосибирская куоракка үөрэммит оһолор улуустаабы «Бизнес-киһи» кыйан тэрийбэтилер уонна үөрэби кыйан ыппатылар.
 2. Организатордар хамнастара кыратыттан сылаайы кадр тиһибэт.
 3. «Чолбон» советини чилиһинэрэ үөрэх дьылыгар биир да семинар-сүбэлэһини ыппатылар.

«Чолбон» обо тэрилтэтэ кэлэр үөрэх дьылын Аммосов 100 сылыгар уонна «Чолбон» 5 сылыгар анаан үлэлиэбэ.

В. ПЕТУХОВА,
«Чолбон» председателэ.

КЭНЧЭЭРИ БЫРАТА

Ырыа киһини кынаттыыр, үтүбэ-кэрэбэ уһуһар, уһун үйэлэргэ сулус буолар. Оннук ырыаларынан Намнаабы 1 сүһүөх оскуолатын директора В. Е. Егоров уонна завуч Л. М. Полякова айбыт «Оскуолабыт бархасан» гимнин уонна «Кэнчээри» обо тэрилтэтин ырыатын ааттыаха сеп.

Тохсунньуга бу оскуолаба «Алын кылаастарга обо тэрилтэтин тэрийи» дин баһаатайдар семинардара ытыллыбыта. Ол түмүгэр баһаатайдаа «Кэнчээри ырыатын» улуустаабы алын сүһүөх оскуолалар обо тэрилтэлэригэр тарбаттарга быһаарыттар. Валерий Ефремович уонна Лина Михайловна бу этингэ үөрүүнэн сөбүлэстилэр.

Онон билигин улуустаабы «Кэнчээри» обо тэрилтэлэрэ улуус үрдүнэн тартаах буолаллар. Оскуолалар үөрэтэлэригэр «Кэнчээри ырыатын» таһаарыт. В. Е. Егоровка, Л. М. Полякова махталытын тиэрдэбит уонна өссө да оһолору сага ырыаларынан үөрдэ туралларыгар баарыт.

Намнаабы обо эйгэтин Түөлбэтэ, улуустаабы «Чолбон» ОТТХ.

Үрүг күнүгэ тардыһан өрө үүнэн иһибит, Кэлэр олох кэскилэ Кэнчээрилэр буолабыт. Тэһис-тэһигэ хаамсаннар Кэнчээрилэр иһэллэр, Тэһимнээхтик дуоратан Көхтөөх ырыа ниргийэр. Таптыр Ийэ дойдубут Чалгийирин туһугар Туһа дьонно буоларга Үөрэнэргэ бэлэммит.

Элбэби биллибит

Төрөөбүт тыл уонна сурук-бичик күнү билиги оскуолабытыгар олус интэриэһинэйдик бэлэстэтибит. Ол курдук нэдиэлэ устата араас мероприятиялар, уроктар буолдулар.

Семён Андреевич Новгородов оһолон, норуотугар туһалаах үлэтин туһунан уонна сахалыи сурук-бичик үөскээбит историятын, үөрэхтэһин сайдытыгар сүһүөх суолталаах алфавитын туһунан төрөөбүт тыл уонна литература учуутала Л. Г. Замятина интэриэһинэй уроктары ытта. Ордук кэрэхсэбиллээбэ С. А. Новгородов алфавитынан компьютерга таһааран ааба-суруйа үөрэмиппит буолар.

7-11 кылаастарга динири обо айар добурун сайыннарар, саныыр санааны сатаан сааһылаан сагарар сабатылы, сурук-бичик үөрүйэхтэрин, төрөөбүт тыл дэгэтин билигин бэрбэриксэллэр сыаллаах-соруктаах олимпиада ытыллына. Онно кылаас аайыттан 2-лин чулуу үөрэнээччи билиһэлэрин тургутан көрдүлэр.

Сарсыныгар төрөөбүт тыл, сурук-бичик күнүгэр аналаах семинар буолла. Семнары методист учуутал А. Г. Ядрихинская салайан ытыта. Киһи төрөөбүт тыл норуокка тын суолталаабын туһунан итбэтинлээхтик кэлсээн семинары сабалаата. С. А. Новгородов оһолон туһунан интэриэһинэй материалга оһолуран, төрөөбүт тыл уонна литература учуутала М. П. Егорова кэһсэн, оһолор болбумтолорун тапта. Сахалыи сурук-бичик үөскээбит историятын Х «а» кыл үөрэнээччтэ Попова Василиса уонна учуутал Л.

Г. Замятина элбэх көрдөрөр материаллары туһунан кэлсэбиттэрин оһолор сэргээн иһитилэр.

С. А. Новгородов ханна т-рөөн оһолон ааспытын, төрөөбүт норуотугар туох үтүөнү оһорбутун, мин санаабар үгүс оһолор элбэби билбэтэрэ буолуо.

Киһи 1892 с. олунньу 13 күнүгэр Боотурускай, билигин Чуралчы улуунугар төрөөбүтэ. 1905-12 сс. Дьокуускайга реальнай училищегэ үөрэммитэ, Илинги тылдар факультеттарыгар Петербург университеттарыгар үөрэммитэ. Обо эрдэбиттэн билигэ-көрүүгэ дуулуурдаах, тылга добурудаах буолан, омок тылын үөрэтиннэн үлүһүйбүтэ. Онон атын омоктары кытта холкудук кэлсэтэрэ. Оччотооһу кэмгэ, киһи сөбүөн курдук 21 омок тылын билэрэ.

21 саастаах эдэр саха уола бүтүн Россиятаабы норуот үөрэһиритин тургутун туһунан съезке «Сахалар тустарынан, кинилэр оскуолалара уонна үөрэххэ бырааптара» дин доклад оһорбута.

С. А. Новгородов өссө да үлэлиэх-айаах киһи баара-суоһа 32 саастаагар ылдыан өлбүтэ. Киһи кылгас буолан баран чабылхай оһолу оһорбута.

Бу ытыллыбыт мероприятияларга саха билиһилээх лингвист учуонайа, төрөөбүт норуота үүнэригэр-сайдыгар дьулуспут С. А. Новгородов уонна сахалыи сурук-бичик үөскээһинин, сайдытын туһунан элбэби биллибит-көрдүбүт.

Василиса ПОПОВА,
Нам 1 №-дээх орто оскуолатын Х «а» кыл үөрэнээччтэ.

ОСКУОЛАБЫТ БАСТАКЫ ВЫПУҤА

Аспыт сыл билиги оскуолабыт орто оскуола буолбута. Онтон быйыл М. К. Аммосов төрөөбүтэ 100 сылын туолуутун бэлэтиир юбилейдаах сылга, билиги бөһүөлөккит историятыгар киһирэр өссө биир кэрэ-бэлиэ түгэн буолла.

Ыам ыйын 24 күнүгэр Арбын орто оскуолатын 8 үөрэнээччи бүтэрэн, төрөөбүт нэһиликтэрин оскуолатын ситиһи-хотуу аттестатын ылаахтара. Маннайгы выпускниктарыгар, госсэкзамены аан маннай туттарар. IX-с кылаас үөрэнээччилэригэр аналаах тиһэх чоһраан ааһааран бүтэһик уроктарыгар киридилэр.

Орто оскуола бастакы выпускниктары үөрүүлээх күннэригэр төрөппүт Ю. В. Потапов аал уотун аһатап, аҕалын алгыс тылын этэн, уохтаах кымыһынан айах тутан линейканы аста.

Оскуола директора А. А. Обутов бастакы выпускниктар Григорьева Лия, Иванова Лена, Иванов Дима,

Ким Аня, Соловьев Федя, Потапов Юра, Федорова Аня, Ядрихинская Миша бари тутуспутунан госсэкзаменга кириллэрин туһунан бирикээһи иһитиннэрдэ. Ол кэнниттэн үөрэх бастыгынарыгар, активистарга, прамоталары, кинилэр төрөппүттэригэр махтал суруктары туттарда.

XI-с кылааһы бүтэрээччилэри уонна госсэкзамены туттарааччылары нэһилик дьаллатын баһылыга Е. П. Ильина эһэрдэлээтэ, кылаас салайааччыларыгар өйдөбүнүк суруктары туттарда. Салгыы кырачааннар эдэһиригэр уонна убайдарыгар баба санааларын, эһэрдэлэрин анаатылар.

Быйылгы үөрэх дьылыгар госсэкзамены туттарыахтаах IX-с уонна сити-хотуу аттестатын ылаахтаах XI-с кылаастар оһолоро маннайгы кылааска үөрэнпит учууталларыгар сувенирдары бэлэстэтилэр. XI-с кылаастар Бочуот киһигэтин оһолон оскуолаларыгар биридилэр.

Бу киһигэбэ бастык выпускниктар ааттара сурулуоһа. Түмүгэр саамай долгуулаах түгэнигэ XI-с кылаас үөрэнээччтэ Аня Федорова тиһэх чоһрааны чүгдартта. Чуораан тыаһынан бийылгы выпускниктар обо саастара бүттэ. Ити эмиэ да курус, ол эрээри үөрүүлээх түгэн. Оһолорго олох сырдык аартытын аама аһылына.

Быйылгы выпускниктар тиһэх чоһраан кэнниттэн маннайгы учууталлары Л. А. Иванованы кытта үөрэкетэ тиһэх уроктарыгар киридилэр.

Оскуолабыт маннайгы выпускниктара госсэкзаменарын ситиһилээхтик туттаран, талбыт уонна сөбүлүүр идэлэринэн үөрэххэ кирирэн, учууталларын, төрөөбүт нэһиликтэрин ааттарын тутан билирбэккэ урдүктүк тыһаны олох дьоллоох дьонно буолалларыгар баһарабын уонна эрэнэбин.

Сахалыи БУГАЕВА,
Арбын орто оскуолатын IX-с кыл үөрэнээччтэ.

МАГНАЙГЫ УЧУУТАЛЫТ

Билиги бастакы учууталбыт Мария Ивановна Сыромятникова. Киһи билигин «А»-тан «Б»-тан сабалаан аабарга, суруйарга үөрэппитэ. Үөрэхтээх буола улаатарытыгар сүбэллэрэ. Өйдөбөһүтүн өйдөтөрө, билбэпитин биллэрэрэ. Кыраларга көмөлөһүн, кырдыбаастары убаастаан дин үөрэтэрэ.

Билиги маньык үчүгэй учууталаахпыт дин өрүү өйдүү-саныы сылдыахпыт.

Партизан орто оск. 5-с кыл. үөрэнээччилэрэ.

ҮӨРЭНЭР УЧУГЭЙ...

Оболорум сангалара

Мин икки обо ийэтэбин, бипр обо эбэтэбин. Элбэх оболоро ыалга төрөөбүтүм, обо тэрлэтэтигэр иитээчинэн 30-и тахса сыл үлэээбитим. Онон олобум обону кытта сибээстээх, обобо анаммыт олох диэхпин сөп.

Биһиги, төрөппүттэр, оболорбут кыраларыгар, бэйэлэрэ да билбэттеринэн араас, кинини күллэрэр боппууостары биэрэллэриттэн, араастаан сангаралларьтан элбэхтик күлээччибит уонна кэлин ону сорботун умнаан кэбиһээччибит. Мин эмне оболорум олох кыраларыгар сангарыттарын умнубуппун, кэлин 4—5—6 саастарыгар уонна оскуолаба киирэн I—II кыл. үөрэнэ сылдьан сангарыт күлүүлээх өртүлөрүн сурунаан испитим. Күнүс ханна эмит иддээ сырыттаха обо экин-эгэлгэ боппууоһу биэрээччи, суолу быһа кэспээн-ипсээн, чуопчааран наадалаах сиргэр тинийиккин өйдөөбөккө да хаалааччыгын. Онон күлүүлээби эттэхтеринэ, холобур бэйэм,

● Коля (4 с. 2 ый). Минэх көтөхтөрөн олорон, хомурбаным уңуоһун тутан көрөр: — Маама, эн бу уңуоһу ыйыстан кэбиһпитиг дуо?

● Лена (5с.). (Ийэтинээн кус үргүүллэр) — Өлбөтөх күүһу билбэккэ эрэ үргээн бардахха «тыһ» диин хаһытаан баран, мүччү туттаран көтөн хаалар дии?

● Лена (5 с. 2 ый). — Коля, эн бачыһыңаларгын түгүнэри кэспиккин, ол иһин таннары буолбуттар.

● Мин оболорбор остоуруйа кэспин сытан кыратык нухарыйан ылбыһып, уһуктан кэлэн салбаары ыйытабын — Ханна тийдим этэй?

● Коля (5 с. 6 ый) — дыбаанга сытаһың...

● Лена (5 с. 4 ый). Чэй куттаары от күөбэ чаанньыгы ыйа-ыйа эбэтэтиҥ көрдөһөр:

— Оранзевай чаанньыгы ылан кулу эрэ. Оноуоха эһээбит:

— Ити аата оранзевай диин үрүң чаанньык диегэ дуу, — диин өссө күлдэрдэ.

● Коля (6с. 3 ый) — Маама, эн кардьан эмээхсин буоллаххына, ким биһиэхэ маама буоларый? Эдьиний Паша дуо?

Маама: Онтон мин ханна барабын? Коля: Эн эбээ буолуон дии?

● Лена (5 с. 6 ый): Маама, телевизорга баар дьон биһигини көрөллөр дуо?

Маама: Суох, киһилэр ыраах бааллар. Лена: Онтон ити дьээдэ чугаһаан кэлбиһлэр мичээрдээтэ дии.

● Лена (5 с. 6 ый). Таһынаабы мала кыстыны «ыаллаах» буола ооньууллаар. Ирка (6 с.): «Баллар» дорооболорун, туох сонуннааххыт?

Лена: Дорообо, сонум суох, оболор эмие соно суох. Бу маһаһыңна сага сон ыла бараары олоробут.

● Коля (5с. 6 ый). Мин дыбаанга чуумпуран олорорбу көрө сатаан баран: — Маама, эн тобо бэрээдэктээх байытык олоробун? — диин ыйытар, аралдыта сатыыр.

● Мин таһынаабы ыалбыт ийэлэригэр кэспибин:

— Уопускабын ылан олоробун, — диин Коля (5с. 8 ый): Ээ, уопускатын ылбыт уонна биһиэхэ көрдөрбөтөх.

● Мин сирэйбин кремниэн баран оболор аттыларыгар кэлим.

Ирка: Оо, эн сирэйин дэлби тириппит.

Коля: Суох, ити одьукулуоннаммыт.

Лена: Суох, ити кремниэн соттубут. **ДЬИЭ-КЭРГЭН ТЕМАТЫГАР**

● Коля (5с.): Маама, эн ханык уолу көргөнэммиккинй? Пайпаны дуу, атын уолу дуу?

● Лена (5с. 4 ый): Маама, Коляны уонна миниги эһиги Ленинградтан ылбыккыт (папалара Ленинградка үөрэнэ сылдьыта, онтон кэлибит курдук санаанар) Онтон бу иһиттэри хантан ылбыккыт?

Онтон аһыйах хонон баран эмие мунаарар:

— Коля биһигини эһиги хантан ылбыккыт, Ленинградтан дуу, балыһаттан дуу?!

● Коля (6 с. 5 ый). Балтан кэлэн иһэбит: Ити Машенькалаабы, итиччэ элбэх обону маамалара ылбыт дии. Балыһага оболору аҕаллахтарына эн элбэх собустук обото ылаар эрэ, мин савихыматтырбар эһин наада (куруук савихыматтырбар киһи көстүбэт, ол кыһалбата буолааччы).

● Лена (6 с. 2 ый): Маама, биһигини уонна да атын оболору кимнээх омороллоруй? Балыһага бипр алта тарбахтаах обо баарын, түтөлэр «сатаан оморботохтор» дьибиттэрэ.

ОСКУОЛАБА КИИРДИБИТ

● Коля (1 кыл.). Оскуолаба бараары чайны көрөр: «Оо, тобус буолара, үе килимнэтир хаалдыт», — диир.

● Лена (1 кыл.). Оскуолаттан кэлэн

суумкабар дуу, сиппэр дуу сурунар тэрл баар буоллабына, бэлиэтэнэн кэбиһэр этим, эбэтэр дьибээр кэлэн умна иликпинэ тэтэрээппэр суруйан кэбиһээччи этим. Ол тэтэрээпит билигин оболорбор күндү бэлэх, өйдөбүннүк. Быраһыһыһыкка аймахтарбыт муһуһахтарына, остуолга ааһан истэммит бипр суол күлүү, үөрүү-көтүү эбиллээччи.

Билигин мин оболорум улахан дьонор: кыһыным Лена начальнай кылаас учуутала, Чурапчыга ыал буолан олорор, кыраый көрчөөнэ кыыс маамата, уолум Коля көргөннээх — Хамабатта ыаллара.

Эдэр ийэлэргэ сүбэлиэм этэ, оболоргут күндү обо саастарын куоттарбакка, бэлиэ түгүнэри, күллэрбит сангаларын бэлиэтээн иһэриттигэр.

Мантан аллара «Оболорум сангалара» диин тэтэрээпиттэн күлбүт түгүннэри сорботун суруйду:

аһы олорон кэспир:

— Людмила Афанасьевна (учуутала) физкультура урогар биһигини стройдатын баран наар «равняйтесь с бутылкой» диир, ити туох диир буола?

Эдьиний Паша: Арааһа, бытыылка курдук көнөтүк турун, диирэ буолуо.

Маама (дээ өйдүүбүн): Ээ, «равняйтесь с затылками — кэтэххитинэн тэннэһиң» диир буола дии.

● Коля (1 кыл.). Бискаанка олоппоһунан салбаан туран коробкалаах саагар суругун ааһар: «с, а, х, а, р — «хаар» диин таһаарда. Биһиги күлүстүбүт, оноуоха коробка иһин өгөйөн көрөн баран, көннөрүнэр: «Ээ, сахар диин эбит».

● Таһынаабы ыалбыт уола этэр: Коленька оскуолаба сылдьан сирэйэ хап-хара (кирдээх диин өйдөбүлгэ) буолбут этэ.

Оноуоха Коля (1 кыл.): Мин көрүдүөр устун сүүрэн иһэн харага хоһу өгөйөн көрбүтүм, онон сирэйим хап-хара буолбута.

● Лена (2 кыл.). «Чудо-электрочечь» кинигэтин ааһар: «При отключении от сети беритесь за штепсельную вилку, а не за шнур». Ол аата аһы билкөнөн булжуйун, дьибиттэр, онтон, маама, шурунан тугу гыһың дьибиттэри?

ӨЙДӨНӨР ЭППИЭТИ ҮЛБАТАХ БОППУРУОСТАР

● Лена (2 кыл.): Маама, биһиги сир шарын үрдүгэр олоробут дуу, иһигэр дуу?

● Биһиги санабыт айахпыттан таһар дуу, испититтэн таһар дуу?

СОКОЛБЫТ ТУҢУНАН

● Ыт өбүтүн аҕалдылар, Сокол дии ааттаатыбыт. Коля Соколын кытта дорожкада сытан ооньуур.

Коля (6 с.): Маама, ыттар тобо 4 атахтары? Тобо 5 атахтаах буолбаттарый?

Маама: Эмиэ акаартык тылласта, бэһис атаһын ханан баар оморобун, ол! Коля: Онтон тарбахтарың этэбин.

Маама: Иньэ дииһиң.

● Лена. Оскуолаттан кэлэ, Сокол мунука кыһайан сытарын көрөн аһына: «Ий, эрйдээх мааматын ахтыбыт быһыылаах».

● Коля (6 с. 7 ый). (Мечтайдьыр): — Соколбыт улааттарына салааскада көлүүөһүт, иһигэр мин олоруюм, ортоку Ленка, кэһигэр маама, эн олороор.

● Лена лаах Коля Соколларын тааска сууяллар.

Коля: Наар эн эрэ сууяары гыһың дии.

Лена: Эн кутуругун сууяар.

Коля (астыммат): Кутуруга диин кыра буола дии.

● Соколбыт малдыбыт, мин муһаах-сыһабын: — Хайа ветеринарга этиэх баһыйыһый?

Лена (2 кыл.): Маама, ыт ветеринара баар ээ, бипр ыт уулуссага уһмутун бипр түтөт эмтээн эрэр этэ.

АЙМАХПЫТ ОКСАНА

● Лена (2 кыл.). Балтын Оксананы пионерга «ылар».

— Теперь они (пионеры) будут вам стихи читать, че хобоонно эт.

Оксана (6 с.): Сымыйанан да нууччалы буоллу дии.

Ааһар: Не хочу работать мина, Магароба дигана Штрогала дигала Не хочула бола бэт...

● Телевизорга кыһаллар көстөллөр, эбисийэнэ өбөтүн сүтэн баран сүүрэллэр көстөр.

Оксана (6 с.): Ынахтар эмие сүктэрэллэр ээ, биһиэхэ Сатабайга бипр ынах табарыһыгар сүктэрэн баран хаама сылдьар этэ.

Дээ ити курдук күндү оболорбут, көмүс чыпчаахтарбыт элбэх үрдэр-көгүтүр түгүннэри бэлэхтээччилэр.

С. НИКОЛАЕВА, Хамабатта.

Телевидение программы

ПОНЕДЕЛЬНИК, 2

1-я программа Канал ОРТ
06.00 «Доброе утро» 08.00
Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 Человек и закон 10.25 Поле чудес 11.30 Угадай мелодию 12.00 Новости 12.15 КВН-97 14.20 Футбольное обозрение 14.55 Программа передач 15.00 Новости 15.20 «Волшебные прикл. Квизимодо» 15.45 Марафон-15 16.05 Звездный час 16.40 Мультф. «Похождения Чичикова (Манилов)», «Похождения Чичикова (Ноздрев)» 17.10 Теннис Открытый чемпионат Франции 17.35 Вокруг света 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20 «Девушка по имени Судьба» 19.05 Погода 19.10 Час Пик 19.35

«Угадай мелодию» 20.00
Программа «Мы» 20.45 Спокойной ночи, малыши 21.00 Время 21.45 Приключения снежного человека в комедии «Гарри и Хендерсон» 23.45 Теннис южный чемпионат Франции 01.15 Новости.
2-я прогр. Канал «Россия» 07.00 С добрым утром 08.30 Прогр. передач 08.35 Графоман 08.45 «Клубничка» 09.15 Россияне 09.30 Сам себе режиссер 10.05 «Санта-Барбара» 10.55 Парламентский вестник 11.25 «Дубровский» Худ. фильм 1-я серия 12.35 В мире животных 13.00 Ретро-шлягер 13.15 Подиум д Арт 13.55 Магазины недели.

жимости 14.00 Вести 14.15 «Иванов, Петров, Сидоров и другие» 14.55 Вместе 15.20 Футбол без границ 15.50 Золотая карта России 16.25 «Клубничка» 17.00 Вести 17.15 Темная для М. Краснова 17.30 Там-там новости 17.40 Лукоморье Якутск 18.09 Мультф. 18.19 «Сарыал» Концерт мастеров искусств Канал «Россия» 19.00 «Санта-Барбара» 20.00 Вести Якутск 20.25 «Саха сирэ» (Якутия) 20.45 «Декада детства» Канал «Россия» 21.10 История любви «След дождя» Худ. фильм 22.45 «На ночь глядя» 23.00 Вести 23.20 «Дежурная часть» 23.45 Частная коллекция

ВТОРНИК, 3

1-я программа Канал ОРТ
06.00 Доброе утро 09.00
Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 Прогр. В. Познера «Мы» 10.55 Смехопанорама 11.20 Домашняя библиотека 11.30 Угадай мелодию 12.00 Новости 12.15 «Что? Где? Когда?» 13.25 Служу России 14.15 Театр+TV 15.00 Новости 15.20 «Волшебные прикл. Квизимодо» 15.45 Кварьете «Веселая кампания» 15.55 Мультитролли 16.15 Волшебный мир, или синема 16.40 «Гарри—снежный человек» Комедийный сериал 17.10 Теннис 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20 «Девушка по имени Судьба» 19.03 ОРТ-видео представляет 19.05 Погода

19.10 Час Пик 19.35 Угадай мелодию 20.00 Тема 20.45 Спокойной ночи, малыши 21.00 Время 21.45 А. Зорув и Л. Чуринна детективе «Два билета на дневной сеанс» 23.30 Теннис 00.35 Новости
2-я прогр. Канал «Россия» 07.00 Вести 07.35 С добрым утром 09.05 Графоман 09.20 «Клубничка» 09.45 Россияне 10.00 Караоке по-русски 10.30 «Санта-Барбара» 11.20 Пульс Правительственные будни 11.45 Арена для сенсаций Якутск 13.30 «Түөлбэ» Оймяконский улус Канал «Россия» 14.00 Вести 14.15 «Иванов, Петров, Сидоров и другие» 14.55 Репортер 15.10 Образ жизни 15.35 «Как много девушек хороших» 16.15 Ваше право 16.30 «Клубничка» 17.00 Вести 17.15 Там-там новости 17.25 Лукоморье 17.50 «Посмотри на себя» 18.00 «Маленький Мук» Мультф. 18.15 Россияне 18.30 Пульс Правительственные будни 19.00 «Санта-Барбара» 20.00 Вести Якутск 20.25 «Саха сирэ» (Якутия) 20.45 «Декада детства» 20.55 Телефестиваль «Алгыс тебе, Россия!» Булуһский улус 21.50 «Арчы» Ветеринария 100 сыллар аналлаах биэри 22.20 Аһан прогр. для автолюбителей 22.30 МТК «Бард-клуб Канал «Россия» 23.00 Вести 23.15 Момент истины 23.45 Звуковая дорожка 00.40 «На ночь глядя»

СРЕДА, 4

1-я программа Канал ОРТ
06.00 «Доброе утро» 09.00
Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 Тема 10.45 В мире животных (с сурдопереводом) 11.20 Домашняя библиотека 11.30 Угадай мелодию 12.00 Новости 12.15 «Россия молодая» 4-я серия «Страшной, чем шторм» 13.30 Теннис 15.00 Новости 15.20 «Волшебные прикл. Квизимодо» 15.45 Кактус и К 15.55 Дом-соль 16.15 Зов Джунглей 16.40 «Гарри—снежный человек» Комедийный сериал 17.10 Теннис Открытый чемпионат Франции 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20 «Девушка по имени Судьба» 19.05 Погода 19.10 Час Пик 19.35 Угадай ме-

лодию 20.00 «Парижские тайны» Э. Рязанова. Ануэ Эме 20.45 Спокойной ночи, малыши 21.00 Время 21.45 Мелодрама «История Адели Г» 23.30 Теннис 00.35 Новости 00.55 Пресс-эксп. 2-я прогр. Канал «Россия» 07.00 Вести С добрым утром 09.05 Графоман 09.15 «Клубничка» 09.45 Россияне 10.00 Л-клуб 10.35 «Санта-Барбара» 11.25 Новое «Пятое колесо» 11.50 «Дубровский» Худ. фильм 2-я серия 13.00 «Пилигрим» Российское бюро путешествий 13.25 «Ретро-шлягер» 13.40 Ноу хау 13.55 Магазины недвижимости 14.00 Вести 14.15 «Иванов, Петров, Сидоров и другие» 14.55 Владимир Максимов «Оборвавшийся звук» 15.20 Пар-

ламентарий 15.45 Царская ложа 16.25 «Клубничка» 17.00 Вести 17.15 Там-там новости 17.25 Лукоморье 17.50 «Посмотри на себя» 18.00 Ваше право 18.15 Россияне 18.30 Новое «Пятое колесо» 19.00 «Санта-Барбара» 20.00 Вести Якутск 20.20 «Саха сирэ» (Якутия) 20.55 «Точка зрения» О реформе жилищно-коммунального хозяйства Прямой эфир 21.30 Телевизионный конкурс «Полярная звезда» Канал «Россия» 23.00 Вести 23.15 «Кинотавр-97» Дневник кинофестиваля 23.30 «Возвращение в Ивановку» С. В. Рахманинов 00.10 Кафе «Обломов» 00.50 «На ночь глядя» 01.00 Товары почтой 01.20 «Ти-маркет».

ЧЕТВЕРГ, 5

1-я программа Канал ОРТ
06.00 «Доброе утро» 09.00
Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.00 «Парижские тайны» Э. Рязанова Ануэ Эме 10.40 «Клуб путешественников» (с сурдопер.) 11.35 Домашняя библиотека 11.40 Смак 12.00 Новости 12.15 «Россия молодая» 5-я серия 13.30 Теннис 15.00 Новости 15.20 «Волшебные приключения Квизимодо» Мультф. 15.45 Остров Чунга-Чанга 16.15 Лего-го 16.40 «Гарри—снежный человек» Комедийный сериал 17.10 Теннис Открытый чемпионат Франции 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20 «Девушка по имени Судьба» 19.05 Погода 19.10 Час Пик

19.35 Джентельмен-шув 20.05 Моя семья: Конфликт поколений 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.00 Время 21.45 Фильм «За пригоршью динамита» 00.25 Теннис 01.30 Новости 01.50 Пресс-эксп. 2-я прогр. Канал «Россия» 07.00 Вести 07.35 С добрым утром 09.05 Графоман 09.15 «Клубничка» 09.45 Россияне 10.00 Бесконечное путешествие 10.30 «Санта-Барбара» 11.20 «Люди, деньги, жизнь» 11.50 «Дубровский» Худ. ф. 3-я с. 13.00 21 кабинет. Якутск 13.25 «Түөлбэ» Ньурба улууһа Канал «Россия» 14.00 Вести 14.15 «Иванов, Петров, Сидоров и другие» 14.55 Дворянское собрание 15.35 Сад культуры 16.00

На пороге века 16.25 «Клубничка» 17.00 Вести 17.15 Там-там новости 17.25 Лукоморье 17.50 Посмотри на себя 18.00 Круглый стол по проблеме экологии Прямой эфир 18.30 «Алаһа дьинэ» Тыа сиргэр дьизини тутуу опыттан Канал «Россия» 19.00 «Санта-Барбара» 20.00 Вести Якутск 20.25 «Саха сирэ» (Якутия) 20.45 «Декада детства» Канал «Россия» 21.05 Баскетбол Чемпионат НБА Финал Передача из США Якутск 22.05 «Я и все мы» 22.35 «За ними—будущее» Канал «Россия» 23.00 Вести 23.25 По вашим письмам 00.05 Товары почтой 00.25 «Ти-маркет» 00.30 «Телемагазин».

ПЯТНИЦА, 6

1-я программа Канал ОРТ
06.00 «Доброе утро» 09.00
Новости 09.15 «Девушка по имени Судьба» 10.05 Моя семья 10.45 «Пока все дома» 11.20 Домашняя библиотека 11.25 Играй гармонь любимая 12.00 Новости 12.15 «Россия молодая» 6-я серия 13.30 Теннис Открытый чемпионат Франции 15.00 Новости 15.20 «Осенние колоды» А. С. Пушкин 16.35 Теннис 17.30 «Пушкин в Мин-хайловском» 18.00 Новости (с сурдопереводом) 18.20

«Девушка по имени Судьба» 19.10 Погода 19.15 Человек и закон 19.45 Поле чудес 20.45 «Спокойной ночи, малыши» 21.00 Время 21.45 Детектив «Восток—дело тонкое» 23.10 Взгляд 23.55 Теннис Открытый чемпионат Франции 00.40 Новости 00.55 Пресс-экспресс. 2-я прогр. Канал «Россия» 07.00 Вести 07.35 С добрым утром 09.05 Графоман 09.15 «Клубничка» 09.45 Россияне 10.00 «Аншлаг» 10.30 «Санта-Барбара» 11.20 Избран-

ные 11.45 «Дубровский» Х-ф 4-я серия 12.55 Сказка о золотом петушке» Прогр. В. Непомнящего 13.25 Ретро-шлягер 13.40 «Красная книга» Экологическая экспедиция РТР 13.55 «Магазины недвижимости» 14.00 Вести 14.15 Момент истины 14.40 «Иванов, Петров, Сидоров и другие» 15.20 Золотая карта России 15.45 Поют драматические артисты 16.15 «Ничего, кроме...» 16.25 «Клубничка» Телес. 17.00 Вести 17.15 Там-там новос-

Телевидение программа

17.25 Лукоморье 17.45 «Саха сирэ» (Якутия) 20.45
Посмотри на себя Якутск
18.15 «ТВ-спорт» Чемпионат
города по мини-футболу 1
часть Канал «Россия» Т.с.
19.00 «Санта-Барбара» Т.с.
20.00 Вести Якутск 20.25

СУББОТА, 7

1-я программа Канал ОРТ
08.00 Фильм «Ни пуха, ни
пера» 09.10 Мультф: «Как
казаки соль покупали», «Как
казаки невест вырвали»
09.40 Лотто- миллион 09.45
Домашняя библиотека 10.00
Новости 10.10 Слово пасты-
ря Митрополит Кирилл 10.30
Утренняя почта 11.05 «Ка-
ламбур» Юмористический
журнал 11.35 Смак 11.55
Возвращение Третьяковки
12.20 Л. Зыкина В. Тихонов
И. Юрева в концертной
программе «С верой, надеж-
дой, любовью» 13.45 «Пое-
хали» 14.25 Очевидное, не-
вероятное 15.00 Новости
15.20 Теннис 16.30 Америка
с М. Таратуйой 17.00 Союз-
мультфильм представляет:
«Высокая горка», «Волшеб-
ное кольцо», «Котенок с ули-
цы Лизюкова» 17.50 В мире
животных 18.25 Новости (с
сурдопереводом) 18.45 Пого-
да 18.55 «Золотая серия»

ВОСКРЕСЕНЬЕ, 8

1-я программа Канал ОРТ
07.55 «Прикл. фильм «Тани-
ственная находка» 09.10
Мультф. нашего детства
«Последний лепесток» «Нез-
найка учится» 09.55 Тираж
«Спортлото» 10.00 Новости
10.10 «Непутевые заметки»
Дм. Крылова 10.30 Пока все
дома 11.10 Утренняя звезда
12.00 Служу России 12.30
«Играй гармонь любимая»
13.00 «Сельский час» 13.25
Сериал «Подводная одиссея»
команды Кусто» Теплокров-
ное море» 14.25 Смехопано-
рама 15.00 Новости (с сур-
допереводом) 15.15 Пар-
адоксы С. Прокофьева в п.
«Приглашение к музыке»
15.45 Клуб путешественни-
ков 16.35 Мультфейерверк:
«Прикл. Вуди и его друзья»
«Розовая пантера» 17.20 Те-
нис Финал Женщины 17.40
«Один на один» 18.10 КВН-

Ис дьыала Нам улуу-
һунаабы отделын коллек-
тива

НИКИТИН
Николай Дмитриевич
сулууспатын кэмгир хом-
омолоохтук өлбүтүнэн
төрөппүттэригэр, биригэ
төрөөбүттэригэр дириг
кутурбанын тиэрдэр.

Сибээс үлэтин уонна
тыыл ветерана Никитин
Дмитрий Саввич таптыыр
уола

НИКИТИН
Николай Дмитриевич
хомомолоохтук өлбүтүн-
нэн Намнаабы Сбербанк
отделениета дириг ку-
турбанын тиэрдэр.

Нам селотун дьаһалта-
та, профкома терилтэ
үлэһиттэригэр Никитина
С. Д., Габышев Г. Г. тап-
тыыр бырааттара

НИКИТИН
Николай Дмитриевич
соһумардык өлбүтүнэн ди-
риг кутурбаннарын тиэр-
дэллэр.

Реклама • Биллэриилэр • Реклама

Продается ГАЗ-53 86 г. выпуска. Обр-ся по тел.:26-297.

Намнаабы Федеральной
почтовой сибээс коллек-
тива сибээс уонна тыыл
ветерана, Нам селотун
бочуоттаах гражданина
Никитин Дмитрий Сав-
вичка уола

НИКИТИН
Николай Дмитриевич
эдэр сааһыгар хомолто-
лоохтук өлбүтүнэн дириг
кутурбанын тиэрдэр.

Таптыыр сизним, уолум,
быраатым, убайбыт

КУЗЬМИН
Григорий Николаевич
ыарахан ыарыыттан эдэр
сааһыгар өлбүтүнэн дириг-
ник курутууйан туран ба-
ры билэр дьонугар, таба-
рыстарыгар иһитиннэрэ-
бит.

Эбэтэ, ийэтэ, убайа,
балтылара, быраата,
саһаһа, күтүөттэрэ.

Ытыктыыр санаспыты-
гар Прядезникова Мат-
рена Николаевна, киһи
оболоругар, аймахтары-
гар таптыыр уола, биригэ
төрөөбүттэрэ, аймахтара

КУЗЬМИН
Григорий Николаевич
эдэр сааһыгар ыарахан
ыарыыттан өлбүтүнэн ди-
риг кутурбаммытын бил-
лэрэбит.

Намтан Сергучевтар.

Таптыыр бырааппыт,
убайбыт

КУЗЬМИН
Григорий Николаевич
ыарахан ыарыыттан өл-
бүтүнэн ийэтигэр Прядез-
никова Матрена Нико-
лаевна, биригэ төрөө-
бүттэригэр дириг кутур-
баммытын биллэрэбит.
Уус Алдантан Анастасия.
Василий Румянецтар
дьэз кэргэттэрэ, куорат-
тан Алексеестар.

ОИ ДУОРААНА

«Кыым» хаһыат 18 №-дээх
06.0597 күнүэбү иүмэрин
ааба олоробун. Маһнайгы
страница «Забывте парни
из Намцев» диэн Владимир
Данилов ыстатыйата тахсы-
быт. Онно 1938 сыллаахха
Нам оройуонуттан армияга
ынырыллан барбыт 40
уолаттар 1941 сыл алтын-
нытыгар Бородино хонуу-
тугар 32-с Кыһыл Знамя-

ААТТАРЫН ҮЙЭТИТИНГ!

лаах стрелковой дивизия
састаабыгар улахан кыргы-
һыга кыттыбыттар, үксүлэ-
рэ ол кыргыһыттан төнү-
бэтэхтэр. Бу ааттаммыт 40
киһи «Память» киингэ
кирибэтэхтэр.
Өскөтүн бу ыстатыйаны
ким эмэ ааһыан, бабар ол
испийнэккэ уолун, кэргэнин
аатын булуон бабарар буол-
лабына, куоракка кирирэн Ор-

МАХТАЛ

Киһи орто дойдуга олонор
аһар дьылбата ураты буол-
лар. Сорох төрөт да барар,
сорох олох олонор, оҕо тө-
рөтөн, сизинири бүүбөйдээн,
дьол диэн тугун билэн ба-
ран...
Оттон мин оҕом... Киһэ
үлэлээн-хамсаан кэлэн ба-
ран сарсыарда өлө сытара
наһаа хомолтолоох, аһы-
лаах, кыһылаах.
Сотору 40 хонуга буолар.
Таптыыр оҕобун, убайы-
тын, таайытын Полищиков
Андрей Семенович сүтэ-
бит ыар күнүрүбүтүгэр күөс-
көмө, тирэх-өйбүл буолбут
дьоммутугар барыларыгар:
аймахтарбытыгар, Андрей
биригэ улааппыт, үөрэммит
дөбөттөрүгэр, Кириэс Кы-
тылга салайбыт биригээдэ-
тин үлэһиттэригэр, «Хама-
батта» баһынай хаһаайыс-
тыбатын түмсүүтүгэр, нэһи-
лик баһылыгар Н.Д. За-
харовка, тыа хаһаайыстыба-
тын улдуустаагы управлени-
тыгар, салайааччы Г.П. Сы-
солятинга, чугас ыалдары-
тыгар И.В. Винокуровтаах-
ха, нэһилиэкпит дьонугар-
сэргэтигэр, биригэ үөскээбит
дүөгүлэрбэр, уолаттарбар
сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрү-
эбит, ис сүрэхтэн махтана-
быт.

Доруобуй буолун, дьол-
саргы аргыстастын!
Полищиковтар дьэз кэр-
гэттэрин аатыттан ийэлэрэ
А. А. Полищикова.

ИЙИРЭХ ТЫЛЛАР

Күндү балтыбын, кэргэммин, ийэбитин, эдьийбитин
КЕЛЬЦИЕВА Полина Ивановна 50 сааскын туолар
юбилейдаах күнүгүн истинник эбэрдэлибит!
Эйбэс сыйыаһыгынан,
Олоххо тулуургунаан,
Оболоргор, сиэннэргэр,
Аймах-билэ дьонноргор,
Аатын ааттана туруохтун
Бабарабыт кытаанах доруобуйаны, олоххо дьолу-
соргуну!
Эдьийин Ааныс, кэргэнин, оболорун, күтүөтүн,
сиэннэрин, Кривогорнищынар.

Убаастабыллаах Анастасия Егоровна **СВИНОБОВА-
НЫ**, Партизан орто оскуолатын учууталын 50 сааскын
туолар үөрүүлээх күнүгүн истинник эбэрдэ-
либит!
Эдэр ыччаты, үүнэр көлүөнэни итинигэ-үөрэтингэ үгүс
сыллаах үлэтин сыналлаан туран өссө да айымньылаах
үлэни, чэгиэн доруобуйаны, уһун дьоллоох олобу баба-
рабыт!
Кэргэнин, уолаттарын, кыргыттарын, кийинтин.

ЧУОЛКАЙДААНЫН

Хаһыат ыам ыйын 22 к. 55 №-гэр бэчээттэммит «Үг-
сэргини онугар үлэлиэбин» дьэз ыстатыйа үгүс колон-
катын иккис абзаһыгар үлөттөн 18 строканы: «3,9 уонна
1,0 мөл.»—диэн, ити абзац алдарааны 4 строкаларын:
«Биригэ уопсай ороскуоттун аһылыкка тиксэр кээ-
мэйэ 1970 с. 25%, онтон 1992 с. 17 бырыһаанга тэг-
нэспит»—диэн көһөрөн ааһыт.

КӨННӨРҮҮ

«Энисиэли» хаһыат ыам ыйын 24 күнүэбүн 56 №-гэр
«Юбилейнай лотереяны мыты балаһыаньатын»
II разделин 2 пуунугар: «Лотерея биллэттэрэ Нам
улуунун типографиятыгар бэчээттэнэллэр уонна фонда
бэчээтинэн биригэтиллэллэр» диэн көһөрөн ааһаргы-
тыгар.

Заровняева Сахаяна Николаевна аатыгар Намнаабы
ИД-О-и 1993 с. от ыйын 15 к. бэрллитбит V—СН №
547388 паспора сүппүтүнэн дьэз суоһунан ааһылар.

Күндү таптыыр оҕобут,
Таастаах олохтообо
Аргунов
Олежек
оҕо сааһыгар ыалдьан
өлбүтүн диригник куру-
тууйан туран бары аймах-
тарбытыгар, дөбөттөрбү-
тугар, билэр дьоммутугар
иһитиннэрэбит.
Ийэтэ, аҕата, эдьийэ,
убайа, эбэтэ.

Күндү таптыыр кэргэ-
ним, аҕабыт, эһэбит, кү-
түөппүт үлэ, тыыл ве-
терана
ПАВЛУЦКАЯ
Семен Петрович
б. дь. ыам ыйын 26 күнү-
гэр уһун ыарахан ыа-
рыыттан өлбүтүн туһунан
билэр дьоммутугар, ай-
махтарбытыгар диригник
курутууйан туран биллэрэ-
бит.
Кэргэнэ, оболоро, күтүөтэ,
сиэннэрэ, Назаровтар.

Таастаах оскуолатын
коллектива нэһилиэк
олохтоохторугар Ольга
Андреевна уонна Егор
Гаврильевич Аргуновтар-
га, Слепцова Люция Ни-
колаевна, Наташа, Ва-
лераба таптыыр оболо-
ро, сиэнэ, бырааттара
ОЛЕЖЕК
оҕо сааһыгар ыалдьан
өлбүтүнэн дириг кутур-
банын тиэрдэр.

Намнаабы киһи балы-
һа администрацията,
профсоюзна райполиклини-
ка участкай медсестра-
тыгар Павлуцкая Октя-
брина Семеновна тап-
таллаах аҕата үлэ, тыыл
ветерана
ПАВЛУЦКАЯ
Семен Петрович
уһун ыарахан ыарыыттан
өлбүтүнэн дириг кутур-
баннарын тиэрдэллэр.

Егор Гаврильевич уон-
на Ольга Андреевна Ар-
гуновтарга, эбэтигэр,
эдьийингэр, убайыгар,
бары аймахтарыгар тап-
тыыр уоллара, сиэннэрэ,
бырааттара
Аргунов
Олег
ыалдьан өлбүтүнэн дириг
кутурбаммытын тиэрдэ-
бит.
Таастаах нэһилиэгин
олохтоохторо.

Күндү күтүөппүт, үлэ,
тыыл ветерана
ПАВЛУЦКАЯ
Семен Петрович
уһун ыарахан ыарыыттан
өлбүтүнэн дьэз кэргэни-
гэр дириг кутурбаммытын
тиэрдэбит.
Көбөкөнтөн Румянецтар,
Оконешниковтар, Юш-
ковтар, Захаровтар.

Егор Гаврильевич уон-
на Ольга Андреевна Ар-
гуновтарга, эбэтигэр,
эдьийингэр, убайыгар,
бары аймахтарыгар тап-
тыыр уоллара, сиэннэрэ,
бырааттара
Аргунов
Олег
ыалдьан өлбүтүнэн дириг
кутурбаммытын тиэрдэ-
бит.
Таастаах нэһилиэгин
олохтоохторо.

Намнаабы киһи балы-
һа администрацията,
профкома балыһа урук-
ку үлэһитигэр Федорова
Светлана Даниловна
уонна киһи дьэз кэргэни-
гэр, биригэ төрөөбүттэри-
гэр тапталлаах аҕалара
Уваровская
Данил Петрович
уһун ыарахан ыарыы-
тан өлбүтүнэн дириг ку-
турбаннарын тиэрдэллэр.

Күндү убайыт, таба-
рыспыт, күтүөппүт үлэ,
тыыл ветерана
ПАВЛУЦКАЯ
Семен Петрович
уһун ыарахан ыарыыттан
өлбүтүнэн дьэз кэргэни-
гэр дириг кутурбаммы-
тын биллэрэбит.
Бырааттара Петровтар,
Е. Г. Петрова, М.
Колесов.

Редактор **В. Г. КАСЬЯНОВ.**
ОТДЕЛЛАР информация, сурук; төрүт культура
— 21496, иллюстрация уонна реклама (секретариат)
— 21640, Бухгалтерия — 21141.
«Нам» телерадиостудия — 21632.
Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэбитин, дьэзбит
аадырыһын чуолкай ыйыт.
Автор этэрэ мэддьи хаһыат санаатынын бириг
булуохтаах диэн буолбат.

«Энисиэли»—Нам улуунун хаһыата; 678040, Саха
Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.
Учредителлэр: Нам улуунун дьаһалтата, «Саха-
полграфиздат» национальнай компания.
С. Р. бэчээт уонна маасабай информация көнү-
лүн көмүскүүр региональнай инспекциятын регис-
трацияламмыт № Я 0085.
Нам улуунун типографията: 678040, Нам с.,
Ленская уул., 85.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэч. лисс. Нэдиэлэбэ
үстэ тахсар. Индекс 54889. Тираһа 5045
Бэчээттэнэ 30.05. 97 с.
Сакааһын. №-рэ 59